

Podivný případ dr. Jekylla a pana Hyda

Robert Louis Stevenson

I. část

Děj díla Právník Mr. Utterson je dlouholetým přítelem doktora Jekylla, proto ho velmi překvapí, když si přečte Jekyllovu závěť – stojí v ní, že pokud doktor zmizí a do 3 měsíců se neobjeví, odkazuje své jmění svému příteli Edwardu Hydovi. Utterson je ještě zmatenější, když zjistí, kdo onen Hyde je – při pohledu na něj tuhne krev v žilách, jde z něj strach. Utterson dokonce zjistí, že Hyde stojí i za vraždami v Londýně.

Doktor Jekyll je najednou bledý, nejistý, odmítá přijímat návštěvy a po jeho příteli není ani stopy. Během dalších dvou měsíců se Jekyll chová jako za starých časů, zdá se být vše v pořádku. Jenže onemocní třetí z přátel – doktor Lanyon. Při zmínce o Jekyllovi se mu začínají třást ruce, odmítá se o něm bavit. Lanyon předá Uttersonovi obálku, protože si je jist, že velmi brzy zemře. Obálka má být otevřena po jeho smrti a zdá se být klíčem k celé záhadě.

Lanyon opravdu zemře, Jekyll se zamkne ve své studovně, nepřijímá návštěvy a i jeho sluha Poole je vystrašený. Tvrdí, že jeho pán musí být po smrti a vrah je zamčený ve studovně, protože hlas zevnitř není hlas jeho pána! Poole se obrátí na Uttersona a rozhodnou se pro krajní řešení – vyrazí dveře studovny a najdou mrtvého Edwarda Hyda. Marně hledají Jekyllovo tělo nebo jakoukoliv zmínku o něm.

K obálce od Lanyona přibývá další – Jekyllova. Právník je pozorně pročítá a najednou je mu vše jasné. Doktor Jekyll byl vážený a známý vědec, musel se proto i tak chovat, měl komplexy z nedostatečného dětství, toužil být někým jiným. Vyvinul látku, po které se jeho osobnost rozdvouje na Jekylla – vědce a Edwarda Hyda – zosobněné zlo.

S experimentem je spokojen, ale naneštěstí se mu začíná vymykat z rukou – mění se na Hyda zčistajasna, bez požití drogy. Jeho dvě osobnosti se mezi sebou nenávidí a častěji nyní vítězí Hyde! Jekyll se rozhodne se vším skoncovat, ale potřebuje Lanyonovu pomoc. Chudák doktor toto hrůzné objevení neunes. Jekyll je bezmocný – suroviny od dodavatele chemika jsou jiné, nevyhovují. Proto se zamyká ve studovně, aby Hyde už nemohl napáchat další zlo.

Téma a motiv Vnitřní boj dobra a zla, zachycení lidských stránek; emoce, charakter, zlo, opuštěnost, preparáty, změna...

Časoprostor konec 19. století, Anglie – Londýn

Kompoziční výstavba chronologická s retrospektivními prvky; 10 kapitol, 9. retrospektivní

Literární druh a žánr epika, próza, sci-fi novela

II. část

Vypravěč 1. osoba, neosobní vypravěč

Postavy

Gabriel John Utterson hlavní postava, advokát, píše závěť dr. Jekyllovi; studený, necitlivý, sebekritický, skromný

dr. Henry Jekyll lékař a vědec, úžasný člověk, filantrop, chytrý, vzdělaný, ctnostný

Edward Hyde alterego Jekylla – přímý opak Jekylla, pouze Jekyllovi špatné stránky a umocněny

dr. Hastie Lanyon lékař, přítel, hádá se s Jekylllem o nevědeckých tezích a experimentech

Pool – sluha Jekylla, věrný, důvěryhodný, poctivý

Vyprávěcí způsob přímá řeč

Typy promluv dialogy, občasný monolog (závěti, zprávy...), pásmo vyprávěče

III. část

Jazykové prostředky a jejich funkce spisovný jazyk, hovorový, archaismy, termíny, jednoduchý jazyk

Tropy a figury a jejich funkce přirovnání, metafory, personifikace, epiteton (neskonanou vděčnost)

Kontext autorovy tvorby

- 2. polovina 19. století
- období realismu
  - kritický pohled skutečnosti
  - úsilí o pravdivé zobrazení skutečnosti
  - surový, oproštění od příkras a iluzí
- prvky sci-fi
  - vznik v polovině 19. století
  - moderních technologie, neznámé přírodní jevy
  - často v vesmíru, budoucnosti nebo alternativní minulosti

Robert Louis Stevenson

- 1850–1894
- skotský básník, spisovatel (cestopisy)
- představitel novoromantismus v anglické literatuře
  - logicky navazující, racionalita
  - psáno bez emocí, emoce vyvolány až u čtenáře
  - odstup vyprávěče
- působení v Edinburgu
- přestěhování do Švýcarska kvůli slabým plicím
- Ostrov pokladů, Únos

Literární/obecně kulturní zasazení

Charles Dickens Oliver Twist

Charlotte Brontëová Jana Eyrová

Nikolaj Vasiljevič Godol Revizor